

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

KLASA: UP/I-612-08/26-06/0028

URBROJ: 532-05-01-02-02/4-26-01

Zagreb, 20. travnja 2026.

Ministarstvo kulture i medija (OIB 37836302645) na temelju članka 15. stavka 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" broj 145/24 i NN 151/25) i članka 6. stavka 2. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 128/2025), donosi

ODLUKU

1.

Proglašava se da *Slava, krsnica, krsno ime, krsna slava* – proslava obiteljskog svetca zaštitnika u neretvanskih katolika ima status kulturnoga dobra.

2.

Utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite kulturnoga dobra iz točke 1. ove Odluke:

- identificiranje, evidentiranje, dokumentiranje, znanstveno-stručno istraživanje, praćenje stanja
- omogućavanje dostupnosti javnosti sukladno načinima na koje nositelji upravljaju pristupom vlastitoj kulturnoj baštini ili njezinu dijelu
- poticanje prenošenja i njegovanja u izvornoj i drugim sredinama, poticanje revitalizacije kulturnog dobra ili njegovih segmenata
- uključivanje tema vezanih uz nematerijalna kulturna dobra u programe formalnoga i neformalnoga obrazovanja
- osiguravanje međusektorskog i interdisciplinarnog pristupa zaštiti i očuvanju uz prilagodbe suvremenim potrebama zajednica i nositelja
- povećanje vidljivosti, promicanje uloge i značenja kulturnoga dobra u društvu
- uključivanje zaštite i očuvanja kulturnog dobra u razvojne programe, planove i strategije
- u provedbe mjera zaštite potrebno je uključiti nositelje i po potrebi zajednicu, osigurati njihov pristanak u svim fazama provedbe mjera

3.

Nositelji su sve pravne i fizičke osobe evidentirane na Popisu nositelja koji je sastavni dio ove Odluke. Nositelj kulturnoga dobra dužan je provoditi mjere zaštite radi njegova očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra. Područni konzervatorski ured/sluzba dužan je o svim promjenama Popisa nositelja obavijestiti stručnu službu nadležne Uprave Ministarstva kulture i medija.

4.

Predmetno kulturno dobro s mjerama zaštite i očuvanja kulturnih dobara upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem **Z-7985**.

O b r a z l o ž e n j e

Slava, krsnica, krsno ime, krsna slava – proslava obiteljskog svetca zaštitnika u neretvanskih katolika obilježava se svake godine na isti dan po crkvenom kalendaru. Osim u dolini Neretve, običaj se zadržao i u pojedinim dijelovima južne Hrvatske, a u širem regionalnom kontekstu rasprostranjen je na području jugoistočne Europe, gdje se u različitim oblicima obilježava među pravoslavnim te djelomice katoličkim stanovništvom. Prenosi se s naraštaja na naraštaj, najčešće po muškoj liniji, i obilježava se svetom misom, obiteljskim okupljanjem i obrednim ručkom, pri čemu se *slava* doživljava kao jedan od najznačajnijih godišnjih obiteljskih događaja. Središnji simboli – svijeća, pšenica, kruh i vino – imaju jasno određeno mjesto u obredu i izlažu se na obiteljskom stolu, a nose snažnu duhovnu i kulturološku poruku o povezanosti živih članova zajednice s predcima, vjerskom baštinom i svetcima zaštitnicima. Ona čuva memoriju predaka, simbolizira trajnost obiteljskih veza i utjelovljuje osjećaj svetoga u svakodnevnom životu. *Slava* u dolini Neretve ima višestoljetni kontinuitet, o čemu su prvi pisani trag ostavili Andrija Kačić Miošić u stihovima iz 18. stoljeća te putopisac Alberto Fortis u svom djelu iz 1774. godine, a njezina je dugotrajnost potvrđena i u zapisima te istraživanjima don Radovana Jerkovića, Vjeko Vrčića, Mile Vidovića, Ive Mišura i drugih svećenika, povjesničara i etnologa. Običaj se razvijao u skladu s lokalnim okolnostima, zadržavajući temeljnu simboliku, ali i poprimajući posebnosti pojedinih mjesta u dolini Neretve. Sastavnice *slave* jasno su prepoznatljive: jutarnje pripreme u domu slavljnika, sudjelovanje na svetoj misi, zajednička molitva u kući, paljenje *slavske* svijeće te obredni ručak. Posebno značenje ima simboličan čin gašenja svijeće kruhom umočenim u vino, kojim se povezuju darovi zemlje, ljudskoga rada i Božje prisutnosti u obitelji. U mnogim obiteljima uključuje i molitvu za pokojne članove, čime se naglašava veza između živih i preminulih naraštaja. Lokalne specifičnosti očituju se u načinu obilježavanja običaja u pojedinim sredinama. U Dobranjama se *slava* nekada slavila dva dana – prvi dan za užu obitelj, a drugi za šire susjedstvo. U Vidonjama se *slavska* svijeća obvezno zabada u kruh ili u čašu s pšenicom, dok se u Opuzenu poseban naglasak stavlja na svetu misu za pokojne i na priloge crkvi. U Kominu je nezaobilazna svečana pečena *gudica* (odojak) kao središnje jelo obrednog objeda. U nekim obiteljima djeca su dobivala imena po svetcu zaštitniku, čime je *slava* ostavila trajan pečat na obiteljski identitet. Njezin značaj nadilazi privatnu ili obiteljsku razinu: riječ je o običaju koji oblikuje kolektivno pamćenje, povezuje stanovništvo s prostorom i utjelovljuje identitet katoličke zajednice doline Neretve. U vrijeme društvenih promjena i globalizacije ovaj običaj postaje jednom od rijetkih konstanti u kulturnom i duhovnom životu toga područja. Kroz stoljeća je predstavljao duhovni i socijalni oslonac zajednice, osobito u razdobljima migracija, siromaštva i nesigurnosti. Kroz *slavu* se izražava pripadnost zavičaju, zajednici i narodu. Običaj okuplja obitelji, potiče međugeneracijsko povezivanje, održava odnose s kumovima i prijateljima te u mnogim sredinama predstavlja godišnje slavlje s najdubljim emotivnim značenjem. Upravo kroz ovu svetkovinu obitelji potvrđuju svoje korijene, iskazuju zahvalnost i traže blagoslov za budućnost. U mnogim domovima taj se dan doživljava gotovo kao mali osobni blagdan koji se slavi s jednakom ozbiljnošću kao i crkvene svetkovine. Uloga Crkve u očuvanju tog običaja također je neupitna. Iako nije liturgijski propisana, *slava* se podržava u euharistijskim slavljinama, župnim oglasima i pastoralnim radom svećenika. Mnogi župnici sudjeluju u slavlju, predvode molitvu i pomažu u očuvanju njegove izvorne duhovne dimenzije. Crkva prepoznaje tu praksu kao važnu kariku između obiteljske pobožnosti i kolektivnoga vjerskog identiteta. Važnost *slave* za društvenu zajednicu očituje se u njezinoj sposobnosti da povezuje različite aspekte svakodnevice: vjerski, obiteljski, kulturni i društveni. Ona je istodobno i čin privatne pobožnosti i javni događaj zajednice. Time postaje neizostavnim dijelom kulturnog krajolika doline Neretve, čuvar vrijednosti koje oblikuju identitet njezinih stanovnika. Održavanje tog običaja svjedoči o otpornosti zajednice i njezinoj sposobnosti da očuva vrijednosti u suvremenom kontekstu. Zbog povijesne ukorijenjenosti, kontinuiranoga održavanja, izražene simbolike, jasno prepoznatljivih lokalnih posebnosti i važnosti za lokalni identitet, običaj *slave* neretvanskih katolika ima sva obilježja nematerijalnoga kulturnog dobra.

Na osnovi postupka provjere i stručnog vrednovanja kojim je utvrđeno da su ispunjeni svi kriteriji propisani člankom 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Stručno povjerenstvo za utvrđivanje statusa nematerijalnih kulturnih dobara, na sjednici održanoj 8. prosinca 2025. godine donijelo je odluku kojom proglašava da **Slava, krsnica, krsno ime, krsna slava – proslava obiteljskog svetca zaštitnika u neretvanskih katolika** ima status kulturnoga dobra u smislu članka 15. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te se, sukladno članku 19. stavku 2. istoga Zakona, određuje upis u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara (točka 4. Odluke).

Sustav mjera zaštite (točka 2. Odluke) određen je sukladno članku 19. stavcima 2. i 4. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ove Odluke za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

Dostaviti:

1. *Svim nositeljima – objavom Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija (strankama u postupku):*
  - Grad Metković, Stjepana Radića 1, 20350 Metković
  - Grad Opuzen, Trg kralja Tomislava 1, 20355 Opuzen
  - „Baština Neretve“ – Udruga za očuvanje neretvanske baštine, Stanka Parmaća 4, 20355 Opuzen
2. Dubrovački muzeji - Etnografski muzej, Od Rupa, 20000 Dubrovnik
3. Dubrovačko-neretvanska županija, Gundulićeva poljana 1, 20000 Dubrovnik
4. Institut za etnologiju i folkloristiku, Šubićeva 42, 10000 Zagreb
5. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
  - Područna konzervatorska služba Imotski, A. Starčevića 7, 21260 Imotski
  - Odjel za etnografsku i nematerijalnu kulturnu baštinu, ovdje
6. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
  - Odjel za Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, ovdje
  - Pismohrana, ovdje

